

Zoványi Nikolett

adjunktus

Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

FOGYASZTÓI MAGÁNCSDÓ AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Debreceni Jogi Műhely, 2022. évi (XIX. évfolyam) 3-4. szám (2023. március 31.)

DOI 10.24169/DJM/2022/3-4/6

Absztrakt: A modern polgári jogrendszerek szinte mindegyike kiemelt alanyi jogként tekint a tulajdonjogra, amely azt jelenti, hogy megfelelő bírósági eljárás nélkül a személyeket megillető tulajdonjog nem korlátozható és nem vonható el. A fizetéseképtelenségi eljárások esetében a tulajdonhoz való alanyi jog sérelmet szenved, hiszen az adóst megfosztjuk az őt megillető tulajdonjogától. Ezen helyzetekben az adós és a hitelező tulajdonjogi igénye feszül egymásnak, akár olyan szinten is, hogy az adós megélhetése veszélybe kerül a hitelezői igények kielégítése által. A fizetéseképtelenségi eljárások során a kötelezett magatartása következtében a jogosult oldalán megbomlott tulajdonjogi jogviszonyt kell úgy helyreállítanunk a kötelezett vagyona terhére, hogy biztosítjuk az adós érdekeinek védelmét is, az eljárás mindkét fél érdekeit szem előtt tartó voltát. A nemzeti jogalkotóknak több szempontot is figyelembe véve kell tehát megalkotni azokat az anyagi és eljárási jogszabályokat, amelyek alapján a magánszemélyek vagyona is fizetéseképtelenségi eljárás alá vonható. Mindezt egy olyan környezetben kell a nemzeti jogalkotóknak megtennie, amikor a globalizáció hatása miatt már közel sem biztos, hogy az adós és hitelező azonos ország állampolgára. Épp ezért fontos azt is megnézni, hogy az Európai Unió a tagállamai számára hogyan szabályozza a nemzeti határokon átnyúló, de az Európai Unió tagállamai közötti fizetéseképtelenségi eljárásokat.

Kulcsszavak: fogyasztói magáncsőd, adósságkezelés, 2015/848 Rendelet, fogyasztói magáncsőd Angliában, fogyasztói magáncsőd Franciaországban

Consumer insolvency in the European Union

Abstract: Almost all modern civil legal systems respect property rights as a privileged and fundamental right, which means the property rights of individuals cannot be restricted or taken away without due process of law. In the case of insolvency proceedings, the person's right to property is violated, as the debtor is deprived of this right, at least partially. In such situations, the property rights of the debtor and the creditor are strained against each other, even to such level that the debtor's livelihood and alimentation is threatened by the satisfaction of the creditor's demands. During insolvency proceedings, we should restore the property rights relationship that was broken on the part of the creditor as a result of the debtor's behavior at the expense of the debtor's assets, ensuring that the debtor's interests are also protected, and that the proceedings take into account the interests of both parties. National lawmakers should, therefore, take several aspects into account to create the material and procedural legislation on the basis of which property of private individuals can also be subject to insolvency proceedings. Lawmakers should act in an environment where, due to the impact of globalization, it is no longer evident that the debtor and the creditor are citizens of the same country. This is the reason it is also important to examine how the European Union regulates insolvency proceedings in the case of consumer over-indebtedness in a manner that crosses national borders and still remains inside the Union.

Keywords: consumer insolvency, EU Regulation NO 848/2015, consumer insolvency in England, consumer insolvency in France

Verbraucherinsolvenz in der Europäischen Union

Nahezu alle modernen Zivilrechtssysteme betrachten Eigentumsrechte als privilegiertes Subjektrecht, was bedeutet, dass die Eigentumsrechte von Einzelpersonen nicht ohne ordnungsgemäße Gerichtsverfahren eingeschränkt oder entzogen werden können. Im Falle eines Insolvenzverfahrens wird das Eigentumsrecht des Subjekts verletzt, da der Schuldner seines Eigentumsrechts beraubt wird. In diesen Situationen werden die Eigentumsrechte des Schuldners und des Gläubigers gegeneinander belastet, und zwar so weit, dass der Schuldner durch die Befriedigung der Forderungen des Gläubigers in seiner

Existenz bedroht ist. Im Insolvenzverfahren haben wir das durch das Verhalten des Schuldners zerstörte Eigentumsverhältnis des Gläubigers zu Lasten des Schuldnervermögens unter Wahrung der Interessen des Schuldners wiederherzustellen und das Verfahren in Gang zu bringen die Interessen beider Parteien berücksichtigen. Die nationalen Gesetzgeber müssen daher mehrere Aspekte berücksichtigen, um die materiellen und verfahrensrechtlichen Vorschriften zu schaffen, auf deren Grundlage auch das Vermögen von Privatpersonen Gegenstand eines Insolvenzverfahrens sein kann. All dies müssen die nationalen Gesetzgeber in einem Umfeld tun, in dem es aufgrund der Auswirkungen der Globalisierung nicht mehr annähernd sicher ist, dass Schuldner und Gläubiger Staatsangehörige desselben Landes sind. Deshalb ist es auch wichtig zu sehen, wie die Europäische Union Insolvenzverfahren für ihre Mitgliedstaaten regelt, die nationale Grenzen überschreiten, aber zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union.

Schlagworte: Verbraucherinsolvenz, EU-Verordnung Nr. 848/2015, Verbraucherinsolvenz in England, Verbraucherinsolvenz in Frankreich

A modern polgári jogrendszer szinte mindegyike kiemelt alanyi jogként tekint a tulajdonjogra, amely azt jelenti, hogy megfelelő bírósági eljárás nélkül a személyeket megillető tulajdonjog nem korlátozható és nem vonható el. A tulajdonhoz való jogot már a korai jogrendszer is elismerték és védelemben részesítették. Azonban már ekkor is előfordult az, hogy egy személy, a hitelező az adós számára átadott tulajdonát nem kapta vissza, mert az adós objektív okból nem tudta azt visszaszolgáltatni, fizetési képtelensége okán. Felmerült a kérdés, hogy hogyan és milyen mértékben vonhatóak el az adós tulajdonában álló javak annak érdekében, hogy a hitelező visszakapja a saját tulajdonát képező javakat. Valójában tehát mindkét fél, az adós és a hitelező oldalán is tulajdonjogi igények kerülnek szembe egymással, amit a fizetési képtelenségi eljárások alapján tud a jog szabályozni.

A fizetési képtelenség szabályozásának első nyomait már a római jogban megtaláljuk, azonban a kezdetekben az eljárás célja nem a hitelező(k) igényeinek legteljesebb kielégítése, hanem az adós megbüntetése volt, nem ritkán fizikai kényszer alkalmazása révén is (Fézer – Károlyi – Törő – Petkó, 2011). A kora középkorban két irány bontakozik ki, bár még mindig az adós szankcionálása az elsődleges cél. A német jog alapján bíróság előtt zajlott a felek közötti jogvita, és

ugyanúgy lehetett annak adósként alanya egy magánszemély, mint egy kereskedői minőségében eljáró személy. A szabályozás másik irányát az észak-italiai kisvárosokban kialakult szabályozás jelentette, ahol kizárólag kereskedőkkel szemben volt lehetőség csődeljárás lefolytatására.

A csődjog kodifikálásának története folyamán a francia Kereskedelmi Törvény III. könyve szabályozza először 1808-ban (Fézer – Károlyi – Törő – Petkó, 2011). A XIX. században ezt követően sorra jelennek meg az egyes államok csődjogi szabályozásai, amelyeknek fontos jellemzője, hogy a hitelezők minél teljesebb kielégítése a célja, figyelembe véve azon hitelezők érdekeit is, akik a követeléseik összegét tekintve kisebbségben vannak. A XIX. század az ipari forradalom kora is, amikor óriási fejlődésen megy keresztül a világgazdaság. A gazdaságra, valamint a vállalkozások és magánszemélyek fizetőképességére gyakorolt hatás és lendület – kisebb megingásokkal a II. világháborút követő konjunktúra időszak végéig tart. Azonban az 1970-es években – a világgazdasági válságra tekintettel – egyre több a fizetésektelen helyzetbe jutott nagyvállalat és ez által magánszemély is. Az államok lépéskényszerbe kerülnek, és a csődeljárások célja ezáltal megváltozik. Az államok igényei is megjelennek az eljárás megnyugtató szabályozásában, amik azt diktálják, hogy a nagyvállalatok helyre tudják állítani a fizetőképességüket, ne csupán a hitelezők kielégítéséről szóljon a csődeljárás, ez által pedig a csődeljárás egy reorganizációs eljárássá változik, először a jogi személyek viszonyában, majd a magánszemélyek körében is, hiszen Európa több államában is megjelenik a magánszemélyek fizetésektelenségének szabályozása is. Utóbbira először 1984-ben Dániában, az Egyesült Királyságban és Franciaországban kerül sor (Báger, 2015, p. 504) Magyarországon a magáncsőd szabályozására 2015-ig várni kellett, ami azt eredményezte, hogy a magánszemélyek vagyonaára vezetett végrehajtási eljárások esetén nem volt lehetőség speciális szabályok alkalmazására.

Az európai országokat megelőzően került szabályozásra magánszemélyek esetében a fizetésektelenségi eljárás lefolytatása az Amerikai Egyesült Államokban (Bankruptcy Reform Act of 1978., 92 Stat. 2549.) Az amerikai modell egyik sarokpontja, hogy a rendelkezésre álló több fizetésektelenségi eljárás bármelyikének lefolytatása esetén az adósnak lehetősége van mentesülni adósságai alól az eljárás alatti együttműködésért cserébe, ezáltal egy új kezdetet kiérdemelve, ami alapján megállapítható, hogy a törvény az adósok helyzetét helyezi előtérbe szabályozási céljai felállítása során. Ezzel szemben az európai szabályozásokban inkább a hitelezővédelem felé tolódik el a szabályozás

hangsúlya (Báger, 2015, p. 506). Érdeemes ezért néhány európai nemzeti modellt megvizsgálni, hogyan is zajlik az eljárás az Európai Unió tagállamaiban. Ahhoz viszont, hogy egy átfogó képet kaphassunk az Európai Unió tagállamaiban érvényesülő és követendő szabályokról ki kell térnünk az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 Rendeletére, mely a fizetésképtelenségi eljárásról rendelkezik.

Az Európai Unió létrejötte és az évtizedek alatt a tagállamok számának növekedése és a közöttük kialakult együttműködés elmélyülése, az Európai Unió pillérét jelentő négy szabadság érvényesülése azonban azt eredményezte, hogy szükségessé vált ugyanis a fizetésképtelenségi eljárások nemzetek feletti, uniós szinten történő szabályozása a korábban esetlegesen létező és a jogalanyok számára bonyolult, a jogbiztonságot és kiszámíthatóságot sokszor mellőző nemzetközi egyezmények és országok közötti megállapodások helyett. Az egyes nemzeti jogokban is sok idő kellett ahhoz, hogy a jogalkotó eldöntse milyen elvek alapján szabályozza a vállalkozásokat és magánszemélyeket érintő fizetésképtelenségi eljárásokat, ez azonban még bonyolultabb és hosszadalmasabb, majd 40 évet felölelő folyamat volt az Unió szintjén (Darázs, 1993). A tanulmánynak nem célja, hogy a vállalkozások fizetésképtelensége esetén követendő uniós és nemzeti szabályokat vizsgálata tárgyává tegye, ugyanakkor mindenképpen megjegyzendő, hogy a fent hivatkozott Rendeleten kívül több irányelv és rendelet foglalkozik a vállalkozásokat érintő megelőző szerkezetátalakításokkal, adósság alóli mentesítéssel, eltiltással, stb. Lásd pl.: Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2019/1023 irányelv a megelőző szerkezetátalakítási keretekről, az adósság alóli mentesítésről és az eltiltásokról, valamint a szerkezetátalakítási, fizetésképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről, és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról. A folyamat eredményeként 2000-ben sikerült elfogadni a Tanács 1346/2000/EK Rendeletét a fizetésképtelenségi eljárásokról. A Rendelet azt a kötelezettséget róta a Bizottságra, hogy legkésőbb 2012. június 1. napjáig készítsen egy összefoglaló elemzést a Rendelet alkalmazásának egyes kérdéseiről, a Rendelet hatályba lépése óta eltelt tapasztalatokról. (1346/2000/EK Rendelet, 46.) A Biztosság jelentése alapján megállapításra került, hogy alapvetően képes a Rendelet betölteni a rendelkezéseiben megfogalmazott célokat, azonban néhány ponton átdolgozásra, módosításra van szükség, amely folyamat eredményeképpen született meg az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 Rendelete a fizetésképtelenségi eljárásról.

A Rendelet célul tűzi ki a határokon átnyúló, tehát nemzetközi elemet tartalmazó fizetésképtelenségi eljárások hatékonyságának növelését és eredményességének javítását, melyre már önmagában az garanciát jelenthet, hogy kötelező érvényű szabályokat fogalmaz meg a tagállamok és állampolgáraik számára, kizárva a tagállamokon belüli forum shopping lehetőséget, amely alapján az adósok a hitelezők hátrányára, a saját előnyükre próbálnák kihasználni a szabályozásban a tagállamok nemzeti jogai közötti eltéréseket. Mindez a belső piac megfelelő működéséhez is vitális (EU 2015/848 Rendelet, Preambulum (3)-(5)). A Rendelet alapvetően nem alakít ki új fizetésképtelenségi eljárásokat, hanem abban az esetben, ha nemzetközi elem kerül a gépezetbe és az adott eset a Rendelet hatálya alá esik, meghatározza, hogy milyen elvek alapján és mely nemzeti jog alapján kell az eljárást lefolytatni.

A Rendelet 3. cikke megkülönbözteti a fizetésképtelenségi főeljárást és másodlagos fizetésképtelenségi eljárást. Míg az előző eljárásra azon bíróságnak van joghatósága, ahol az adós fő érdekeltségi központja – vagyis attól függően, hogy magánszemélyről, önálló üzleti vagy szakmai tevékenységet végző magánszemélyről (a magyar jogban ilyen személynek minősül például az egyéni vállalkozó), vagy jogi személyről beszélünk – a szokásos tartózkodási helye vagy székhelye (EU 2015/848 Rendelet, 3(1)). Ezzel szemben a másodlagos vagy területi fizetésképtelenségi eljárás alatt azt értjük, ha más tagállamban is rendelkezik telephellyel az adós, és ezen más tagállam bírósága előtt indítják meg a fizetésképtelenségi eljárást, melynek joghatásai csak az adott tagállam területén található vagyontárgyakra fognak korlátozódni (EU 2015/848 Rendelet, 3(2)). A Rendelet tehát képes megfelelően kezelni azokat a helyzeteket, amikor az adós több tagállamban is rendelkezik székhellyel vagy tartózkodási hellyel és telephelyekkel, és ez alapján több tagállamban indítanak fizetésképtelenségi eljárást az adós ellen.

A Rendelet alapelvi szinten mondja ki a fizetésképtelenségi határozatok elismerésének elvét, mely alapján a tagállam bírósága által hozott fizetésképtelenségi eljárást megindító határozatot a többi állam bíróságai elismerik, azonban ez nem jelenti azt, hogy innentől más tagállamban nem indítható eljárás, amit tehát másodlagos eljárásnak fogunk nevezni. A Rendelet által kialakított rendszer jelentősége abban foglalható össze, hogy a Rendelet összekapcsolja a tagállamok bíróságait fizetésképtelenségi eljárások esetén, ezáltal a hitelezők számára is hatékonyabbá téve a jogvédelmet, kiszámíthatóbbá az eljárást annak köszönhetően, hogy valamennyi tagállamban az adósok által

felhalmozott lejárt követelések alapján megindított fizetéseképtelenségi eljárások egy átlátható rendszert fognak alkotni, és ez egyes tagállamokban megindított eljárásokra, - az adott tagállamban található vagyon erejéig – rendezi az alkalmazandó jog kérdéseit is (EU 2015/848 Rendelet, 19(1)-(2)). A bírósági eljárásokat tartalmazó nyilvántartások létrehozásáról a Rendelet 24. cikke rendelkezik, míg az egyes nyilvántartások összekapcsolásáról a Rendelet 25. cikke.

A főeljárások és a másodlagos eljárások esetén fontos azt is hangsúlyozni, hogy a Rendelet értelmében, ha már a főeljárást megindították, amely megállapította az adós fizetéseképtelenségét, a másodlagos eljárás során erre már nem kell kiterjednie a vizsgálatnak, fizetéseképtelen kell tekinteni az adóst (EU 2015/848 Rendelet, 34.).

A Rendelet a fizetéseképtelenségi szakértő hatáskörére is kitér, hiszen egy több tagállamban folyó eljárás esetén ezen szakértők szerepe kiemelt jelentőségű. A Rendelet úgy határoz, hogy a főeljárásban joghatósággal rendelkező bíróság által kijelölt szakértő nemcsak az eljárás helye szerinti tagállamban gyakorolja az eljárás megindításának helye alapján ráruházott valamennyi hatáskört, hanem azon tagállamokban is, ahol az adósnak érdekeltségei vannak, azonban ott nem kezdeményeztek vele szemben fizetéseképtelenségi eljárást (EU 2015/848 Rendelet, 21(1)). Másodlagos eljárás megindítása esetén a fizetéseképtelenségi szakértő megtámadási keresettel élhet, vagyis ha az eljárás megindítását követően jogellenesen kerültek át egy másik tagállamba területére az adós ingó vagyontárgyai, akkor a hitelezők érdekében felléphet ezzel szemben (EU 2015/848 Rendelet, 21(2)).

A Rendelet talán egyik legnagyobb újítása, hogy a tagállamok számára kötelezően előírja azt, hogy a területükön megindult fizetéseképtelenségi eljárásokról egy vagy több nyilvántartást vezessenek a Rendeletben meghatározott adatokat feltüntetve, mely nyilvántartások összekapcsolásáról a Bizottság gondoskodik egy európai e-igazságügyi portálon keresztül, tehát elektronikus hozzáféréssel (EU 2015/848 Rendelet, 24-25.).

Annak érdekében azonban, hogy lássuk azt, hogyan is néz ki egy-egy fizetéseképtelenségi eljárás az egyes tagállamokban, vizsgáljuk meg a francia és az angol modellt, megteremtve ezáltal annak a lehetőségét is, hogy a vizsgálat tárgyává tehesük azt a kérdést, vajon a kontinentális és az angolszász szemlélet között léteznek-e lényeges eltérések.

Franciaország volt az egyik első európai ország, ahol lehetővé tették magánszemélyek számára fizetéseképtelenségi eljárások lefolytatását, igaz először még kivételként szabályozták ezt az eljárást (Spooner, 2013, p. 752). 1989-ben azonban elfogadták azt a törvényt (Loi relative d la prevention et au reglement des difficultes liees au surendettementdes particuliers et desfamilies No. 89-1010.), amely már nem csak kivételes esetben szabályozza ezen eljárásokat, hanem sokkal szélesebb körben. Nagy újítása volt a törvénynek, hogy nem a bíróságok köré szervezte az egyes eljárások lefolytatását, hanem közigazgatási szervezetet hozott létre, mind a 117 megyében egyet, az úgynevezett Háztartási Adósságkezelő Bizottságokat. Az egyes bizottságok 8 tagból álltak, az egyik tag, aki a titkári feladatokat látta el, a Franci Központi Bank képviselője volt. A bizottságok további tagjainak megválasztásakor is fontos szempont volt, hogy képviselve legyenek a helyi önkormányzatok és adóhatóságok, a bankszektor és a fogyasztói érdekvédelmi szervezetek, valamint, hogy legyen egy jogász és egy szociális munkás tagja is a bizottságnak. A pénzügyi téren azt kell bizonyítani az adósnak az eljárás megindításához, hogy a vagyonát meghaladó, tevékenységi körén kívüli okból keletkezett tartozása van, amit nem tud teljesíteni, valamint, hogy ő mindvégig jóhiszeműen járt el. A bizottságok az eljárást kezdeményezését követően ma már három irányba tudják terelni a folyamatot köszönhetően a törvény módosításainak. Az első opció, hogy bizottság egy visszafizetési tervet készít, az egyes kötelezettségek újratárgyalása mellett, amely alapján egy 8 éves időtartam áll az adós rendelkezésére rendezni a visszafizetési terv alapján az adósságait. Ha az adós az ingatlanára vonatkozó jelzáloghitelt vesz fel adósságai rendezése érdekében, ez az időtartam meghosszabbítható. Ehhez szükség van a hitelezők jóváhagyására. Ha utóbbi nincs meg, a bizottság akkor is elkészíti a visszafizetési tervet, amely az adós a pénzügyi helyzete és nehézségei alapján rendes és rendkívüli vállalásokat tartalmaz. Az időtartam ebben az esetben is 8 év lesz. Végül van arra is lehetőség, hogy az angol és az amerikai modellhez hasonlóan járjanak el, és amennyiben az adós lemond vagyontárgyairól, kivéve a család létfenntartásához szükséges javakról, úgy azonnal elengedjék kötelezettségeit. A törvényt többször módosították, a jelentősebb módosításokat 1999-ben (Decree No. 99-65, 1999. 02.01.) és 2010-ben (Loi No. 2010-737., 2010.07.01.) fogadták el.

Angliában és Walesben már jóval az első magánszemélyek fizetéseképtelenségét szabályozó törvény elfogadása előtt megnyílt az elvi lehetősége annak, hogy magánszemélyekkel szemben is lefolytatható legyen egy fizetéseképtelenségi

eljárás, ne csak vállalkozásokkal szemben, még hozzá annak következtében, hogy egy 1861-es jogszabály (Bankruptcy Act 1861) eltörölte a vállalkozások és nem vállalkozások (magánszemélyek) közötti megkülönböztetést az addig hatályban lévő jogszabályokból. Az adósok számára több különböző eljárás áll rendelkezésre az adósságának kezelésére. Az angol szabályozás egyik sarokpontja pedig éppen abban áll, hogy nem a bíróság vagy egy bizottság, közigazgatási szerv az, aki meghatározza, hogy az adósnak melyik eljárás alapján kell eljárnia adósságai rendezése érdekében, hanem maga az adós. Az első lehetőség, hogy egy Egyéni Önkéntes Megállapodást fogad el az adós a hitelezőkkel, amely megállapodás létrejötte kötelező feltétele ezen eljárásnak. A megállapodás pedig nem más, mint egy 5 éves visszafizetési ütemezés, amelyet az adós dolgoz ki egy bejegyzett fizetésképtelenségi szakember (ügyvéd vagy könyvelő) segítségével és a hitelező többsége (75 %) elfogad. A megállapodás szerződési jogi természetű, és vannak olyan szerződési feltételek, amelyeket kötelezően tartalmaznia kell, és a hitelezők és a fizetésképtelenséggel foglalkozó szakemberek alakították ki (Insolvency Act 1986. c. 45, Part VIII.).

A fizetésképtelen helyzetben lévő adósok választhatják azt a lehetőséget is, hogy fizetésképtelenségi eljárást kezdeményeznek a helyi bíróságnál. Ha a bíróság megállapítja a fizetésképtelenséget, viszonylag nagyvonalú és széleskörű adósságkönnyítést biztosítanak számára és 12 hónapon belül a mentesítésre is sor kerülhet, leszámítva néhány csekély mértékű tartozást. Van azonban egy olyan árnyoldala az eljárásnak, hogy még 3 évig alanyai lehetnek a volt adósok egy jövedelemfizetési megbízásnak vagy kötelezettségvállalásnak (Income Payment Order or Undertaking, Insolvency Act 1986., c. 45. secs 310-310A.), amely alapján a hitelezők felé visszafizetési kötelezettség terheli őket. Ezen eljárásnál az adós valamennyi vagyontárgya a hitelezők kielégítési alapján képezi, kivéve azokat a vagyontárgyakat, melyek mentesek ez alól (Insolvency Act 1986., c. 45. secs 283(2), 306, 308, 322-332.). A rendszer kidolgozása során ügyeltek arra, hogy az adósnak ne álljon érdekében tisztességtelenül vagy rosszhiszeműen eljárni, mert ezekben az esetekben 15 évig terjedő időtartamra eltilthatják bizonyos tevékenységek végzésétől (Insolvency Act 1986., c. 45. secs 350-360.).

A 3. lehetőség azon adósok esetében merülhet fel, akik nem rendelkeznek minimális vagyonnal és bevétellel sem a kötelezettségek teljesítéséhez. A Debt Relief Order – Adósságkönnyítési végzés - lényege, hogy amennyiben a jogszabályban meghatározott minimális bevétellel és vagyonnal sem rendelkezik

az adós, ami azt jelenti, hogy nincs £2000 értékű gépjárműve, nincs £2000 értékű vagyontárgya, kevesebb mint £30000 vagyonnal rendelkezik, £75-nál kevesebb marad a megélhetési költségen felül havonta a kezelésében, és Angliában vagy Walesben él az utóbbi 3 évben, valamint az utóbbi 6 évben nem volt vele szemben ilyen eljárás folyamatban (Insolvency Act 1986., c. 45. secs 251A-251B.), akkor a fizetéseképtelenségi eljárások ügyintéséért felelős köztisztviselőnél, az Official Receiver-nél kell megindítania az eljárást, és amennyiben megfelel a feltételeknek, 1 éves időtartamra mentesítik fizetési kötelezettségei alól hitelezőivel szemben. Az 1 éves moratóriumidő alatt meghatározott kötelezettségek terhelik az adóst, így nem elégítheti ki egyes hitelezők felé fennálló tartozásait a többiek előtt, nem indíthatnak alacsonyabb összegű tranzakciókat sem. Ahhoz, hogy sikeres legyen az eljárás, fontos az is, hogy megakadályozzák a visszaéléseket az adósok részéről, ami az előző eljáráshoz hasonló büntetőjogi jogkövetkezményekkel jár (Insolvency Act 1986., c. 45. secs 251O).

A két rendszert összevetve azt látjuk, hogy a francia modell alapvetően hitelezőbarát felfogást követ, míg az angol modell az amerikai modellhez áll közelebb abban a tekintetben, hogy amennyiben a feltételek több eljárás megindítására is adottak, akkor maga az adós döntheti el, hogy számára mely eljárás a leginkább elfogadható, amelynek végén magánszemélyként ténylegesen lehetőséget kap egy újrakezdéshez. Természetesen a francia megoldásban is érvényesül, hogy a magánszemély adós tiszta lappal kezdheti újra az életét, azonban más megoldással jutunk el ehhez a végkifejlethez. A globalizáció azonban mindenképpen érezteti azon hatását, hiszen azt látjuk, hogy a kontinentális és az angolszász jogrendszerek között évszázadokon át létező különbségek egyre kevésbé vannak jelen – ahogy azt egyre több szerző hangsúlyozza (Spooner, 2013, p. 765.) –, elmosódnak a határok és ha kicsit más utat is bejárva, azonban képesek ugyanazt a cél elérni.

A kutatás az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

Irodalomjegyzék

Könyvek

Báger, Gusztáv (2015) A természetes személyek adósságrendezési eljárásának hazai bevezetése, Pénzügyi Szemle, 2015/4. 503-519.

Darázs, Lénárd (1993) Törekvések az európai fizetéseképtelenségi jog egységesítésére, Magyar jog, 1993. évi 9. szám, 549-555.

Fézer, Tamás – Károlyi, Géza – Törő, Emese – Petkó, Mihály (2011) A gazdasági társaságok megszűnése, Debrecen

Spooner, Joseph: Fresh Start or Stalemate? European Consumer Insolvency Law Reform and the Politics of Household Debt, European Review of Private Law Kluwer Law International BV., 3/2013. 747-794., 752.
<https://doi.org/10.54648/ERPL2013041>

Jogszabályok

Bankruptcy Reform Act of 1978. (Szövetségi Csődtörvény 1978.), Pub. L. 95-598, Nov. 6, 1978, 92 Stat. 2549.

Bankruptcy Act 1861.

Insolvency Act 1986.

Loi relative d la prevention et au reglement des difficultes liees au surendettementdes particuliers et desfamilies (Törvény az egyének és családok túlzott eladósodottságával kapcsolatos nehézségek megelőzésére és kezelésére) No. 89-1010.

Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2019/1023 irányelv (2019. június 20.) a megelőző szerkezetátalakítási keretéről, az adósság alóli mentesítésről és az eltiltásokról, valamint a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről, és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 Rendelete (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásról, Official Journal of the European Union L 141/19. (2015.05.20.)

A Tanács 1346/2000/EK Rendelete (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásokról, Official Journal of the European Union L 160/1. (2000.06.30.)